

Acta Academiae Beregsasiensis

2012/2

Acta Academiae Beregsasiensis

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
tudományos évkönyve

Науковий вісник
Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ

A Scholarly Annual
of Ferenc Rákóczi II. Transcarpathian Hungarian Institute

2012
XI. évfolyam, 2. kötet
Том XI, № 2
Volume XI, № 2

PoliPrint
2012

УДК 001.2

ББК 72

A-19

Az *Acta Academiae Beregsasiensis* a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tudományos kiadványa. Jelen kötet a 2012-es év második felének magyar, orosz és angol nyelvű tanulmányait foglalja magába. Az intézmény tanárainak, hallgatóinak, valamint külföldi tudósok munkáit publikáló kötet a nyelvészet, irodalom, biológia, történelem, turizmus és informatika tudományágainak különböző területeit öleli fel.

www.kmf.uz.ua/hun114/index.php/kiadvanyaink/110-a-ii-rakoczi-ferenc-karpataljai-magyar-fiskola-tudomanyos-evkoenyve

SZERKESZTÉS: *Kohut Attila, Penckófer János*

KORREKTÚRA: *G. Varcaba Ildikó*

TÖRDELÉS: *Kohut Attila*

BORÍTÓ: *K&P*

A KIADÁSÉRT FELEL: *dr. Orosz Ildikó, dr. Szikura József*

A KÖTET TANULMÁNYAIBAN ELŐFORDULÓ ÁLLÍTÁSOKÉRT MINDEN ESETBEN A SZERZŐ FELEL.

A kiadvány megjelenését a

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Nonprofit Zrt.

támogatta

Készült: PoliPrint Kft., Ungvár, Turgenyev u. 2. Felelős vezető: Kovács Dezső

ISBN: 978-966-2595-29-1

© A szerzők, 2012

Tartalom

*

PÉCSI ANDREA: A II.RFKMF hallgatóinak nyelvhasználata kérdőíves felmérés alapján.....	7
ILONA HUSZTI – ERZSÉBET BÁRÁNY – MÁRTA FÁBIÁN – ILONA LECHNER: Teaching and learning a second language and a foreign language	19
MÁRKU ANITA: Szlovákiai magyar szakos egyetemisták nyelvválasztása, kommunikációs stratégiái, nyelvekhez és kontaktusjelenségekhez való viszonya	43
NAGYNÉ PAKSI MARGIT: Humoros effektusok, kép és szöveg szinergikus kölcsönhatása a reklámban	61
BRENZOVICS MARIANNA: <i>Boldog, ki látta e világot végzetes perceiben.</i> Varlam Salamov – a huszadik századi próza nagyja	79
KÁPOSZTAY JÁNOS: Egyetemesség és regionalitás. Kárpátaljai kötődésű szerzők a Nyugat folyóiratban	89

**

GERENCSÉR TIBOR: Lengyel menekültek Kárpátalján 1939-ben	107
PALLAGI LÁSZLÓ: A Somi Református Egyház anyagi helyzete a XX. század első felében a presbiteri jegyzőkönyvek alapján	125
SZÉKELY GUSZTÁV: Fejezetek a Nagy Idai család múltjából	133
VERES SZABOLCS: Magyar érdekképviselet Kárpátalján (1919–1939).....	141

JEVCSÁK MELINDA – KOHUT ERZSÉBET – ÖRDÖGH MÁTÉ – JÁMBORNÉ BENCZÚR ERZSÉBET: Paclobutrazol hatásának vizsgálata a <i>Leucojum aestivum L.</i> <i>in vitro</i> szaporítása során	151
SZANYI SZABOLCS: A Pannon biogeográfiai régió életföldrajzi sajátosságai.....	161
IZSÁK TIBOR: The Change of the Average Monthly Precipitation Rates in Beregszász Between 1947 and 2009	167

The Change of the Average Monthly Precipitation Rates in Beregszász Between 1947 and 2009

Abstract The article determines the change of the amount of precipitation in Beregszász in the period from 1947 to 2009 on the basis of the Beregszász meteorological station's monthly data. The data were statistically processed with the help of the linear trend analysis and Microsoft Excel software. In the process of the research the author has determined that the amount of precipitation in Beregszász in the last 63 years has grown and testifies to significant changes. Precipitation is not distributed evenly during the months, there is no system seen in the changes. The data obtained prove that in the period under analysis the average monthly amounts of precipitation according to trend lines were gradually increasing, however showed significant change only in September.

Резюме Метою статті було визначити зміну величини кількості опадів у місті Берегові. За основу були взяті дані Берегівської метеорологічної станції про кількість місячних опадів з 1947 по 2009 роки. Обробка даних проводилася за допомогою лінійного аналізу тенденцій з використанням програми Microsoft Excel. Дослідження засвідчили, що величина кількості опадів у місті Берегові за останні 63 роки підвищилася. Опади протягом року та по місяцях розподілялися нерівномірно, регулярність не спостерігалася. На основі лінійного аналізу тенденцій дані вказують, що за досліджуваний час кількість середньомісячних опадів поступово підвищувалася, але значні зміни відбулися тільки за вересень місяць.

1. Introduction

The smallest changes in nature's relations bring about negative natural phenomena as well as their increase. The destruction of relations between the atmosphere and other Earth layers breaks natural connections and can cause global climatic change. "The global climatic change is one of the most dangerous factors threatening the environmental balance of the Earth, while the consequences can endanger the Earth's living world including the man" (DINYAR, G. 2004). Among the natural components climatic elements, mainly the temperature and precipitation are changing most dynamically. We can feel the influence of the weather change amplitude in recent decades in the increase of the water level and its frequency. Among the factors causing floods the most important is the amount of precipitation in the river catchment area. I have analysed the changes in the distribution of precipitation in the period of 63 years from 1947 to 2009 in Beregszász.

Beregszász is situated in Transcarpathian lowlands and is the administrative centre of the Beregszász district. Its geographical coordinates are Northern latitude 48° 12', Eastern longitude 22°38'. The town is 115 meters above the sea level.

* II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Földtudományi Tanszék, tanár.

2. Sources and Methodology

I have determined precipitation change from 1947 to 2009 on the basis of the Beregszász meteorological station's monthly statistical data. I have focused on the linear trend analysis in my research. The analyses and diagrams were done with the help of Microsoft Excel software.

3. Climatic Characteristics

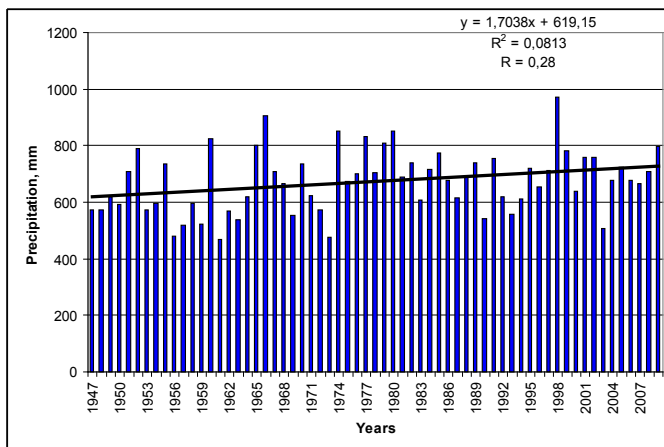
The climate of the Beregszász district is moderately continental and is mainly influenced by the air coming from the Atlantic Ocean (partly Mediterranean). The sun rays' angle of incidence varies from 65° in June and 18° in December. In Transcarpathia Beregszász district has the warmest climate. This is due to the Atlantic Ocean's moderate and humid air masses as well as the Carpathians' protection from the cold Northern winds. The district has the following isotherms: +20° and +21°C in July, and -3° and -4°C in January.

The average annual temperature is about +10°C. The maximum temperature was +38.5°C (2007), the minimum temperature was -32.5°C (1954). The annual active temperature (taking into account the average daily temperature above +10°C) is 3000–3300°C. The warmest month is July. The average temperature in July for many years (1947–2009) has been +20.8°C. The coldest month is January with -2.0°C average monthly temperature (1947–2009). The frostless season lasts for 240–250 days. The vegetation season lasts for 170–180 days. The annual average precipitation is 600–700 mm. Precipitation falls mainly in summer, particularly in June (60%). There are draughty years as well with precipitation below 500 mm (1956, 1961, and 1973). During most of the year (September–April) Western winds prevail.

4. The Change of the Amount of Precipitation in Beregszász Between 1947–2009

The amount of precipitation in Beregszász in the period under analysis was over 400 mm, but did not exceed 1000 mm. The most abundant in precipitation was the year 1998 with the annual amount of precipitation reaching the level of 969,8 mm. The least amount of precipitation was in 1961 (468 mm). On the basis of the trend lines (graph 2) we can determine the changes in the amount of precipitation in the period under analysis between 1947 and 2009 (from 620 mm to 715 mm) showing a 95 mm increase.

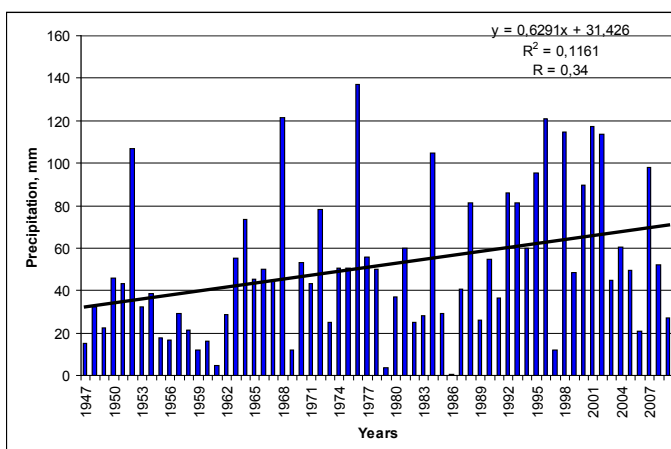
The average annual precipitation data testify to the fact that in the period under analysis the average annual precipitation was increasing according to the trend lines. In Beregszász the annual precipitation value and the correlation coefficient in the course of years was 0,28, which on a 95% probability level (for 63 years the critical value is 0,24, PÉCZELY GY. 1979) shows a significant change.

Graph 1. The change of the amount of precipitation in Beregszász between 1947–2009. (Source: Beregszász Meteorological Station's database, 2010.)

The most abundant month in precipitation was June with the average amount of 82,6 mm, the driest month was March with 39,8 mm of precipitation.

The average monthly precipitation data indicate that in the period under analysis the average annual precipitation was increasing according to the trend lines (except June, November and December), but on a 95% probability level (except September) there is no significant change. In Beregszász the monthly precipitation value (graph 3) and the correlation coefficient in the course of years was 0,34, which on a 95% probability level (for 63 years the critical value is 0,24, PÉCZELY GY. 1979) shows a significant change.

Graph 2. The change of the amount of precipitation in Beregszász in September between 1947–2009. (Source: Beregszász Meteorological Station's database, 2010.)

In the period under analysis there was above the average amount of precipitation (673,7 mm between 1947 and 2009) in 28 years, while below the average amount occurred in 35 years. If we take the average monthly values in the 63 years under analysis, we get 17 years when the number of months with above the average precipitation was higher than the number of months with below the average precipitation, and we get 34 years when the number of months with below the average precipitation was higher.

Beregszász had extremely heavy precipitation (above 200 mm) in three years (1974, 1979, 1982).

5. Conclusion

Having analysed the average monthly precipitation values we have come to the conclusion that the annual precipitation value in Beregszász has grown in the past 63 years (1947–2009). Precipitation is not distributed evenly in the years and months, there is no system in the changes. The increase of precipitation can be accounted for by the blocking anticyclones (GYÚRÓ GY. – TÓTH T. 2008) that are closely related to the formation of weather with abundant precipitation. The changes in the climatic characteristics can influence the state of the nature's components as well as the change of the relations between the components. The researches of the future climatic changes (BARTHOLY J. et al. 2008; RADVÁNSZKY B. – JACOB, D. 2008; RADVÁNSZKY B. 2009) prove that further intensification of climatic extremes can be expected together with the increase of temperature and the amount of precipitation.

REFERENCES

- Bartholy J. – Pongrácz J. – Gelybó Gy. 2008. *Milyen mértékű éghajlatváltozás várható a Kárpát-medencében?* Légkör, 53. évfolyam, 2. szám, pp. 19–24.
- Beregszászi Meteorológiai állomás adattára. Beregszász, 2010.
- Gyúró Gy. – Tóth T. 2008. *Blokkoló anticiklonok szerepe nagy csapadék-mennyiséggel járó időjárási helyzetek kialakulásában.* Légkör. 53. évfolyam, 3. szám, pp. 14–18.
- Izsák T. 2007. *A Beregszászi járás természeti földrajza.* KMPSZ–II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola. PoliPrit, Beregszász, 52 p.
- Kárpátalja atlasza 1991. (Атлас. Закарпатская область). Комитет геодезии и картографии СССР. Москва, 1991.
- Péczely Gy. 1979. *Éghajlattan.* Szeged. Utánnomás: Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002, 321 p.
- Radvánszky B. 2009. *A havi csapadékmennyiség változása és hatása a Tisza vízhozamára a XXI. század második felében.* In: Kiss T. (szerk.) 2009: *Természetföldrajzi folyamatok és formák.* Geográfus Doktoranduszok IX. Országos Konferenciájának Természetföldrajzos Tanulmányai, Szeged.
- Radvánszky B. – Jacob D. 2008. *A Tisza vízgyűjtőterületének várható klímaváltozása és annak hatása a Tisza vízhozamára regionális klímamodell (REMO) és a lefolyási modell (HD) alkalmazásával.* Hidrológiai Közlemények 88/3, pp. 33–42.

A-19 **Acta Academiae Beregsasiensis.** Науковий вісник Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II. – Ужгород: ПоліПрінт, 2012 – 248 с.
ISBN 978-966-2595-29-1

«Acta Academiae Beregsasiensis» є науковим виданням Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II. Даний том вміщує дослідження угорською, російською та англійською мовами за друге півріччя 2012 року. До випуску ввійшли публікації викладачів та студентів інституту, а також закордонних науковців у сфері мовознавства, літератури, біології, історії, туризму та інформатики.

УДК 001.2

ББК 72

Наукове видання

Acta Academiae Beregsasiensis

Науковий вісник

Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II

2012/2

Том XI, № 2

РЕДАКЦІЯ: *Козут А., Пенцкофер І.*

КОРЕКТУРА: *Г. Варцаба І.*

ВЕРСТКА: *Козут А.*

ОБКЛАДИНКА: *K&P*

ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИПУСК: *Орос І., Сікура Й.*

Здано до складання 12.11.2012. Підписано до друку 10.12.2012.

Папір офсетний. Формат 70x100/16.

Умовн. друк. арк. 20. Тираж 250.

СП "ПоліПрінт", м. Ужгород, вул. Тургенева, 2.